

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ FARKLILAŞTIRMA ETKİNLİKLERİ

MÜZİK OKULLARI
MÜZİKSEL İŞİTME OKUMA VE YAZMA
6. SINIF

2025
ANKARA

ORTAOKUL
MÜZİK ORTAOKULU

Müziksel İşitme Okuma ve Yazma

6. Sınıf

FARKLILAŞTIRMA ETKİNLİKLERİ ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTABI

Yazarlar

Bulut BİLGİNOĞLU
Cankat DAĞISTANLI
Kamil Kudret DAĞLI
Murat ÖKDEMİR
Nur KARAGÜLLÜ

DEVLET KİTAPLARI

Kitabın Basıldığı Matbaa Adı, 2025

Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları : 10525
Yardımcı ve Kaynak Kitaplar Dizisi : 3672

Editör

Doç.Dr. Ozan BELGE

Dil Uzmanı

Tülay PEKŞEN

Görsel Tasarımcı

Aslıhan YAKUT

Çoklu Ortam Tasarımcısı

Esra TANRISEVER

Oktay OKUMUŞ

Pınar ACAROĞLU

Serter ŞİMŞEK

Program Geliştirme Uzmanı

Aylin ALTINIŞIK AKGÖZ

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Aydemir KELEŞ

Rehberlik Uzmanı

Ahmet ALİŞ

ISBN 978-975-11-9470-1

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 10.01.2026 tarih ve 150764336 sayılı yazısı ile yardımcı kitap olarak kabul edilmiştir. Başkanlıkça bu kitabın kabul edilmiş olması yardımcı kitaptan yayınevi ve yazarın sorumluluğunu kaldırmaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

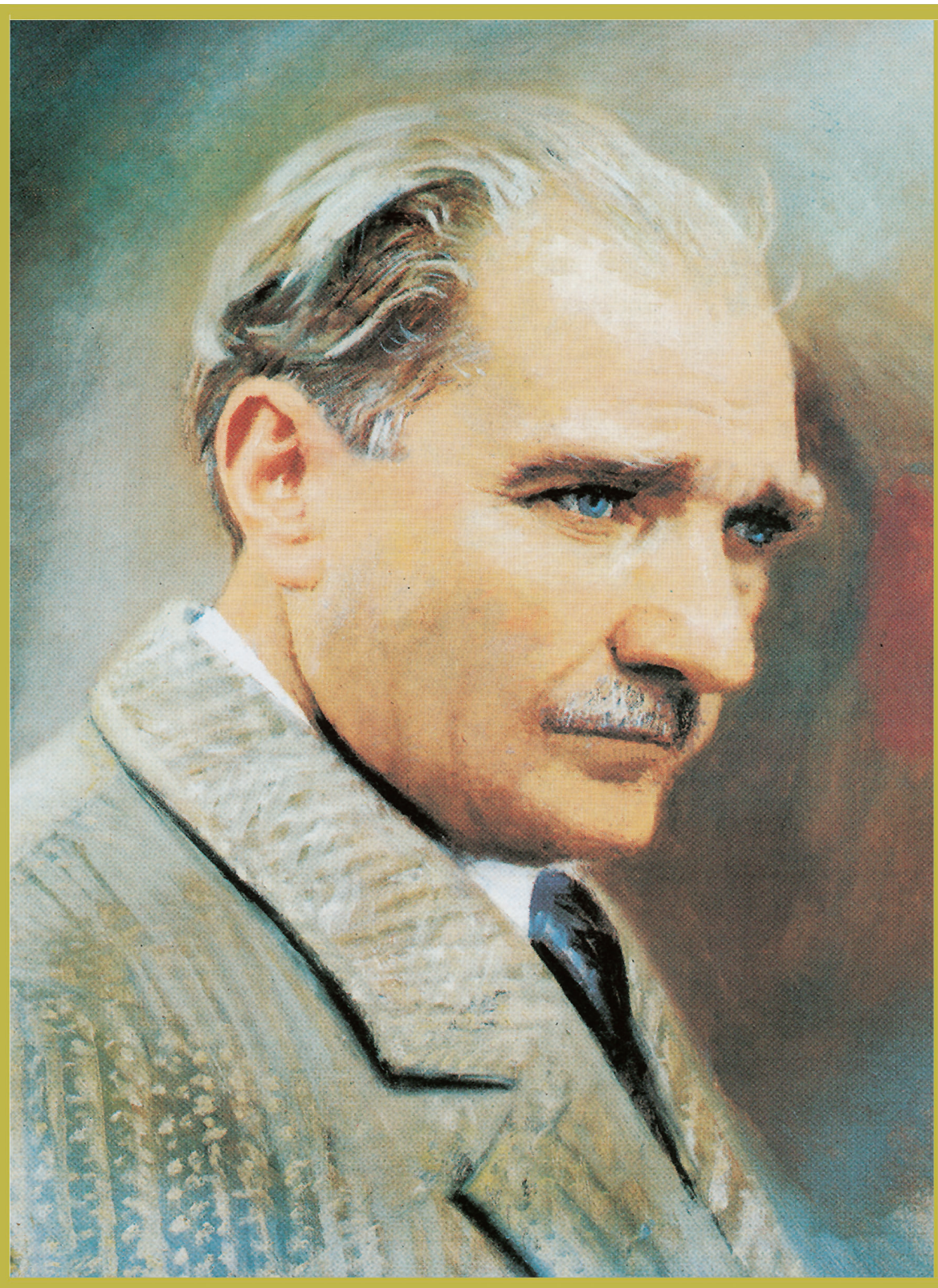
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

GİRİŞ

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan öğretim programlarında farklılaştırılmış öğretimi esas alan bir yaklaşım benimsenmiş, bu yaklaşım doğrultusunda “Farklılaştırma” başlığı altında “Zenginleştirme” ve “Destekleme” yaklaşımlarına birer strateji olarak yer verilmiştir. Bu kapsamda güncel öğretim programlarında yer verilen zenginleştirme yaklaşımı, öğrencilerin üst düzey kavramları ve karmaşık düşünce yapılarını keşfetmelerini teşvik ederken öğrenmeyi zenginleştirmede kullanılan uygulama ve ortamların çeşitliliğini de içermektedir. Bu yaklaşım, aynı zamanda öğrenme sürecinin görsel materyaller ve çeşitli etkinliklerle desteklenmesini, bireysel olarak veya grup hâlinde çalışmayı kolaylaştıracak çeşitli yöntem ve tekniklerle donatılmasını gerekli kılmaktadır.

Eğitim öğretim sürecinde öğrenme çıktılarının edinimi her bir öğrencinin bireysel özelliklerine bağlı olarak farklılık gösterebilmektedir. Zenginleştirme yaklaşımı, daha karmaşık ve soyut bilgileri hızlı ve kolay bir şekilde çözümleyebilen öğrencilere yönelik hazırlanmıştır. Zenginleştirme etkinlikleri ile söz konusu öğrencilerin içerik çerçevesinden uzaklaşmadan tema/ünite/öğrenme alanı içerisindeki bilgilerini derinleştirmelerine imkân verilerek öğrencilerin üst düzey bir öğrenme becerisine ulaşmaları hedeflenmektedir.

Farklılaştırmanın diğer boyutu olan destekleme, programın hedeflediği bilgi ve becerilere ulaşmada daha fazla somut örnek, günlük hayat bağlamı, somut materyal desteği ve görselleştirmeye ihtiyaç duyan öğrencilere yönelik tasarlanmıştır. Destekleme faaliyetleri ile programın hedeflediği bilgi ve becerilere ulaşabilmek için öğrencilerin ihtiyaç duydukları uygulamalara, kullanılabilecekleri araç gereç ve teknolojiye, sınıf içinde yürütülecek grup çalışmaları yoluyla akran öğrenmelerine ve öğretmenlerin süreçteki rolüne vurgu yapılmaktadır. Ayrıca “Destekleme” başlığı altında öğrencilerin dijital platformlardan da etkin bir şekilde yararlanmalarını sağlayacak öneriler sunulmaktadır.

“Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Farklılaştırma Etkinlikleri Öğretmen Kılavuz Kitabı”nda zenginleştirme ve destekleme faaliyetleri için etkinliklere yer verilmiştir. Etkinlikler, görsel materyallerle desteklenmiş ve birden fazla duyuya hitap edecek şekilde tasarlanmış olup öğrencilerin ilgisini çekmek ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığını artırmak amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin aktif katılımını sağlamak ve öğrenme süreçlerini daha etkili hâle getirmek için özel olarak geliştirilmiştir. Bu etkinlikler, öğrenme süreçlerini desteklemek ve yönlendirmek amacıyla örnek olarak hazırlanmıştır; dolayısıyla etkinliklerin tamamının bire bir uygulanması beklenmemektedir. Hazırlanan bu etkinlikler, tüm öğrencilere yönelik olmayıp farklı öğrenci gruplarının ihtiyaçlarına göre esnek bir şekilde uygulanabilir. Öğrencilerin ilgi alanları, ihtiyaçları ve beklentileri göz önünde bulundurularak etkinliklerin bazı bölümleri seçilebilir ya da etkinlikler öğrenci düzeyine göre geliştirilebilir.

Bu kılavuz kitap, disiplin içi ilişkilendirmelere ek olarak disiplinler arası ilişkilendirilmeler ve gerçek yaşam uygulamaları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Kılavuzda sunulan etkinlikler, genişletilmiş ve derinlemesine bir öğrenme deneyimi sağlamak üzere çeşitli öğretim yöntemleriyle zenginleştirilmiştir.

İÇİNDEKİLER

Giriş	8
Kitap Tanıtımı	10
1. Tema ZENGİNLEŞTİRME VE DESTEKLEME ETKİNLİKLERİ	12
Zenginleştirme Uygulaması Etkinlik 1	13
Destekleme Uygulaması Etkinlik 2	14
2. Tema ZENGİNLEŞTİRME VE DESTEKLEME ETKİNLİKLERİ	19
Zenginleştirme Uygulaması Etkinlik 1	20
Destekleme Uygulaması Etkinlik 2	22
3. Tema ZENGİNLEŞTİRME VE DESTEKLEME ETKİNLİKLERİ	25
Zenginleştirme Uygulaması Etkinlik 1	26
Destekleme Uygulaması Etkinlik 2	28
4. Tema ZENGİNLEŞTİRME VE DESTEKLEME ETKİNLİKLERİ	40
Zenginleştirme Uygulaması Etkinlik 1	41
Destekleme Uygulaması Etkinlik 2	42
Kaynakça	44
Görsel ve Genel Ağ Kaynakçası	44
Türkiye'nin Mülki İdare Bölümleri ile Kara ve Deniz Komşuları Haritası	45
Türk Dünyası Haritası	46

KİTAP TANITIMI

Etkinlik numarasının bulunduğu bölüm

Tema numarasının verildiği bölüm

Tema adının verildiği bölüm

Etkinliğin adının verildiği bölüm

Etkinliğin amacının verildiği bölüm

İlgili temanın öğretim programında yer alan zenginleştirme bölümü uygulamaları

Kullanılacak araç gereçler hakkında bilgi verilen bölüm

Zenginleştirme uygulamasının yapılabilmesi için öğretmene yol gösterecek yönergelerin verildiği bölüm

Öğrencilerin yapması istenilen uygulamaların maddeler halinde verildiği uygulama basamakları bölümü

Etkinlik sonrasında öğrencinin kendini değerlendireceği soruların cevaplandığı değerlendirme bölümü

Etkinlik 1	
Tema No	4
Tema Adı	Sol Majör ve Mi Minör
Etkinlik Adı	Sol Majör ve Mi Minör Dizilerini Keşfetme
Etkinliğin Amacı	Öğrencilerin sol majör ve mi minör dizilerinin karakteristik özelliklerini, melodik yapılarını tanıması ve deneyimlemesi
Zenginleştirme Uygulaması	Performans açısından öğrenciler sol majör ve mi minör ses dizilerinde kısa etütler veya doğaçlamalar yaparak iki dizinin karakteristik özelliklerini deneyimleyebilirler. Aynı melodiyi önce sol majör sonra mi minör dizisinde çalarak veya söyleyerek bu dizilerin arasındaki farkları görebilirler. Ritim ve hız değişiklikleri ekleyerek öğrencilerin ses dizilerinin nasıl farklı atmosferler yaratabileceğini keşfetmeleri sağlanabilir.
Araç Gereç	Piyano
Yönerge	1. Sol majör ve mi minör tonlarının "majör" ve "minör" kavramlarını örneklerle açıklayınız (majörün neşeli, minörün daha melankolik duyulması gibi).

UYGULAMA BASAMAKLARI

- Do majör tonunda 8 ölçülük bir ezgi oluşturunuz.
- Oluşturduğunuz ezgiyi önce sol majör ardından mi minör tonunda piyano ile çalınız ve solfejini yapınız.
- Ezginin sol majör ve mi minör tonları ile seslendirdiğinde ortaya çıkardığı duygu farklılıklarını öğrencilerle tartışınız.
- Aynı melodiyi farklı ritim ve hızlarda çaldirarak dizilerin farklı atmosferler yaratabileceğini göstermek için örnekler oluşturunuz.

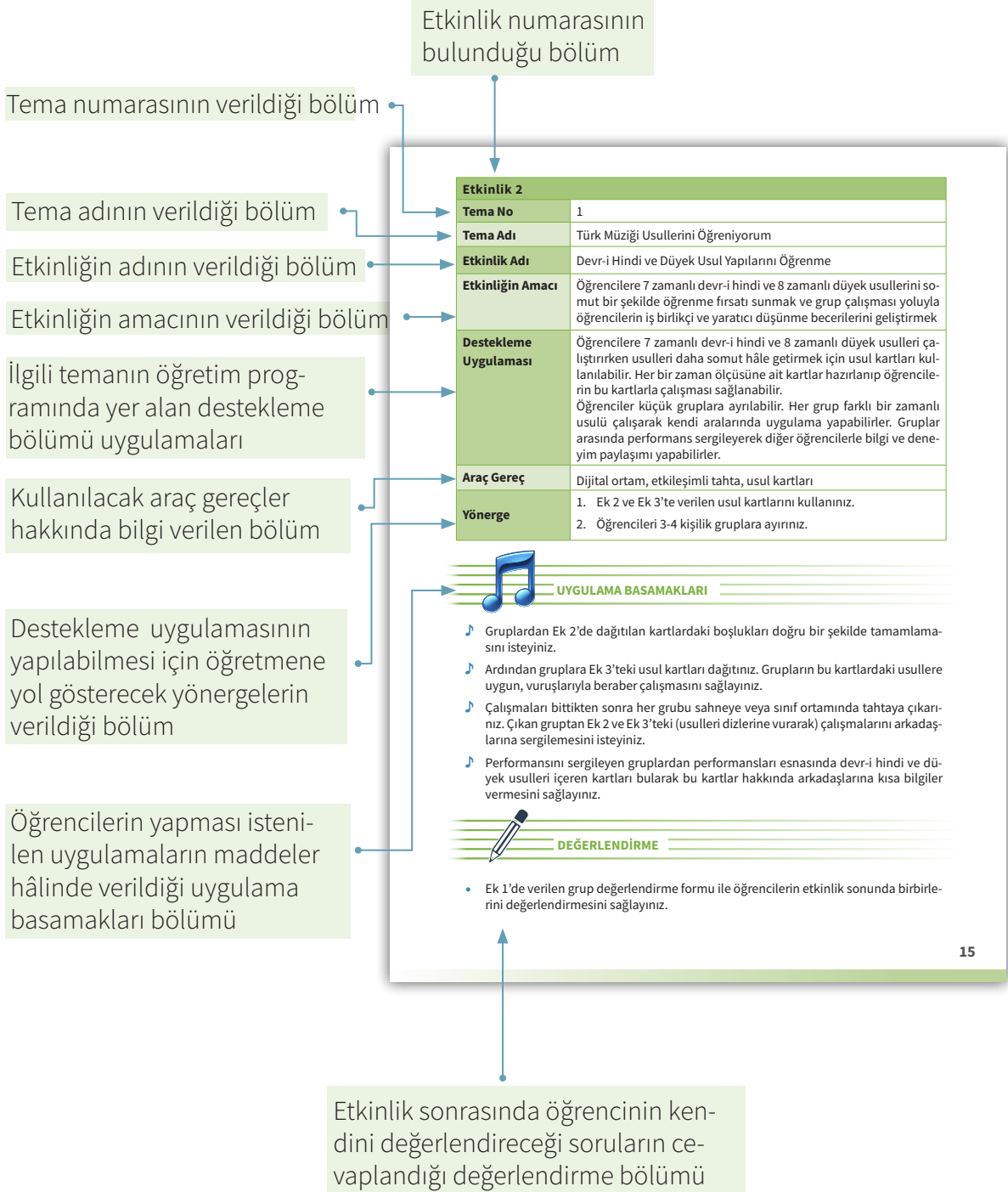
DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizle beraber etkinlik sonrası aşağıdaki soruları tartışınız.

- Bu çalışmada öğrendiğiniz bilgiyi başka müzikal çalışmalarınıza nasıl uygulayabilirsiniz?
- Sol majör ve mi minörde yaptığınız çalışmada performansınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Melodiyi farklı ritimlerde ve hızlarda çalarken dizilerin duyuşal etkisi nasıl değişti?
- Bir hız veya ritim değişikliği, melodinin genel karakterini nasıl değiştirebilir?

38

KİTAP TANITIMI

1. Tema

ZENGİNLEŞTİRME VE DESTEKLEME ETKİNLİKLERİ

Etkinlik 1	
Tema No	1
Tema Adı	Türk Müziği Usullerini Öğreniyorum
Etkinlik Adı	Devr-i Hindi ve Düyek Usul Yapılarını Öğrenme
Etkinliğin Amacı	Devr-i hindi ve düyek usullerini yazabilme, okuyabilme, işitebilme ve bu usullere uygun hareketler sergileyebilme
Zenginleştirme Uygulaması	Öğrencilerin Türk dünyasında kullanılan benzer usul yapılarını araştırmaları istenebilir. Türk müziği ile diğer müzik gelenekleri arasındaki ilişkinin kurulması sağlanabilir.
Araç Gereç	Dijital ortam, etkileşimli tahta
Yönerge	1. Uygulama basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz. 2. Belirlenen yönergelerle göre öğrencileri yönlendiriniz ve yönergelerin anlaşıldığından emin olunuz. 3. Süreç boyunca ihtiyaç duyduğu kısımlarda öğrencilere rehberlik ediniz. 4. Öğrencilerden değerlendirme bölümünde verilen soruları cevaplamalarını isteyiniz.

UYGULAMA BASAMAKLARI

- ♪ Öğrencilere aşağıda verilen eserleri dinletiniz.
- ♪ Öğrencilerden bu eserlerin devr-i hindi ya da düyek usullerinden hangilerine ait olduğunu bulmalarını isteyiniz.
- Yâr Senden Kalınca Ayrı
- Beklerim Her Gün Bu Sahillerde
- Senden Ayrı Yaşayamam Çünkü Çok Sevdim Seni
- Akşam Oldu Hüzünlendim Ben Yine
- Bir Vefasız Yâre Düştüm Hiç Beni Yad Etmiyor
- Ömrümüzün Son Demi Son Baharıdır Artık

DEĞERLENDİRME

- Öğrendiğiniz usulleri analiz ederken bu usuller arasında ne gibi benzerlik ve farklılıklar olduğunu söyleyebilirsiniz?
- Devr-i hindi ve düyek usullerine göre eserleri gruplandırırken nelere dikkat ettiniz? Arkadaşlarınızla paylaşınız.

Etkinlik 2	
Tema No	1
Tema Adı	Türk Müziği Usullerini Öğreniyorum
Etkinlik Adı	Devr-i Hindi ve Düyek Usul Yapılarını Öğrenme
Etkinliğin Amacı	Öğrencilere 7 zamanlı devr-i hindi ve 8 zamanlı düyek usullerini somut bir şekilde öğrenme fırsatı sunmak ve grup çalışması yoluyla öğrencilerin iş birliği ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek
Destekleme Uygulaması	Öğrencilere 7 zamanlı devr-i hindi ve 8 zamanlı düyek usulleri çalıştırırken usulleri daha somut hâle getirmek için usul kartları kullanılabilir. Her bir zaman ölçüsüne ait kartlar hazırlanıp öğrencilerin bu kartlarla çalışması sağlanabilir. Öğrenciler küçük gruplara ayrılabilir. Her grup farklı bir zamanlı usulü çalışarak kendi aralarında uygulama yapabilir. Gruplar arasında performans sergileyerek diğer öğrencilerle bilgi ve deneyim paylaşımı yapabilirler.
Araç Gereç	Dijital ortam, etkileşimli tahta, Ek 1 ve Ek 2'nin çıktısı
Yönerge	1. Ek 1 ve Ek 2'nin çıktısı (destekleme etkinliği uygulanacak öğrenci sayısı kadar) 2. Uygulama basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz. 3. Belirlenen yönergelerle göre öğrencileri yönlendiriniz ve yönergelerin anlaşıldığından emin olunuz. 4. Süreç boyunca ihtiyaç duyduğu kısımlarda öğrencilere rehberlik ediniz. 5. Öğrencilerden değerlendirme bölümünde verilen soruları cevaplamalarını isteyiniz.

UYGULAMA BASAMAKLARI

- ♪ Ek 1 ve Ek 2'de verilen usul kartlarını kullanınız.
- ♪ Öğrencileri 3-4 kişilik gruplara ayırınız.
- ♪ Gruplardan Ek 1'de dağıtılan kartlardaki boşlukları doğru bir şekilde tamamlamasını isteyiniz. Boşlukları tamamlarken öğrencilere birlikte karar vermeleri gerektiğini hatırlatınız.
- ♪ Ardından bu gruplara Ek 2'deki usul kartları dağıtınız. Grupların bu kartlardaki usullere uygun, vuruşlarıyla beraber çalışmasını sağlayınız. Çalışmalarını yaparken öğrencilere birlikte karar vermeleri gerektiğini hatırlatınız.

- ♪ Çalışmaları bittikten sonra her grubu sahneye veya sınıf ortamında tahtaya çıkarınız. Her gruptan Ek 1 ve Ek 2'deki (usulleri dizlerine vurarak) çalışmalarını arkadaşlarına sergilemesini isteyiniz.
- ♪ Performansını sergileyen gruplardan performansları esnasında devr-i hindi ve düyek usulleri içeren kartları bularak bu kartlar hakkında arkadaşlarına kısa bilgiler vermesini sağlayınız.

DEĞERLENDİRME

- Ek 3'ü öğrencilerinize dağıtarak verilen "GRUP DEĞERLENDİRME FORMU"nu doldurmalarını isteyiniz.

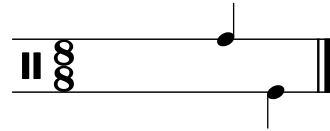
USUL KARTLARI

Dü-üm

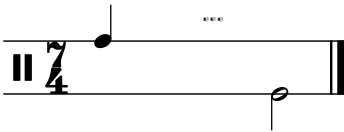

Te-ek Tek

...

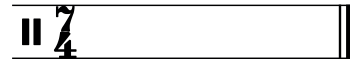
... ..

... ..

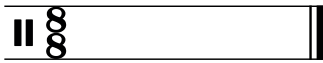
Düm

Dü-üm

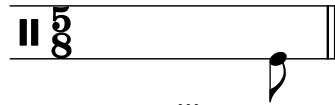
Tek Tek Te-ek

Düm Düm

Te-ek Tek Tek

...

...

USUL KARTLARI

Düm

Tek

Düm

Tek Tek

Düm Düm

Tek Tek Teek

Düm Düm

Tek Tek Teek

Düm Düm

Tek Tek Teek

Düm

Teek Tek

Düm Düm

Tek Tek Teek

Düm Te

Ke

GRUP DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin

Adı Soyadı : Numarası:

Gruptaki arkadaşlarının isimleri :

Bu form, grup çalışmanızı değerlendirmemiz amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıdaki listede okuduğunuz ifadelerle katılıyorsanız **“Evet”**, kısmen katılıyorsanız **“Kısmen”**, katılmıyorsanız **“Hayır”** seçeneğini “✓” ile işaretleyiniz.

SIRA NO	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1	Grup olarak önce Ek1’de dağıtılan kartlardaki boşlukları doğru bir şekilde tamamladık.			
2	Ek 2’deki kartları usullerine uyarak vuruşlarıyla prova yaparak çalıştık.			
3	Ek 1 ve Ek2’deki usulleri dizlerimize vurarak çalışmalarımızı sınıfta sergiledik.			
4	Grup olarak performans sergilerken devr-i hindi ve düyek usullerini içeren kartları bularak bu kartlar hakkında arkadaşlarımıza kısa bilgiler verdik.			
5	Etkinlik süresince grup olarak planlama ve sunumda iş birliği içinde çalıştık.			

Bu formda **“Kısmen”** ve **“Hayır”** olarak işaretlediğiniz becerilerdeki eksikliklerinizi öğretmenin ve grup arkadaşlarınız ile değerlendiriniz.

Aşağıdaki soruların cevaplarını verilen noktalı yerlere yazınız.

1. Grup içindeki arkadaşlarınızın güçlü yanları nelerdi?

.....

2. Grubunuz etkinlik sürecinde hangi zorluklarla karşılaştı?

.....

2. Tema

ZENGİNLEŞTİRME VE DESTEKLEME ETKİNLİKLERİ

Etkinlik 1	
Tema No	2
Tema Adı	Çargâh Ses Dizisi
Etkinlik Adı	Çargâh Ses Dizisini Keşfetme
Etkinliğin Amacı	Öğrencilerin çargâh makamına ait ses dizilerini anlayarak kendi seyir çalışmalarını yaratmalarını sağlama, teknolojiyi öğrenim sürecine entegre etmek ve sosyal iletişim becerilerini geliştirme
Zenginleştirme Uygulaması	Öğrencilerden dörtlü ve beşlilerin ölçü yapılarıyla ve dizileriyle oluşturabilecekleri çargâh ses dizisine ait seyir çalışmaları istenebilir. Öğrenciler, bilgisayar veya mobil uygulamalar aracılığıyla deneyimler kazanarak interaktif ortamda seyir çalışmalarını kayıt altına alabilir ve becerilerini geliştirebilir. Bu etkinlik, süreci eğlenceli hâle getirebilirken öğrencilerin sosyal iletişimini de geliştirebilir.
Araç Gereç	Dijital ortam, etkileşimli tahta, mobil araçlar, bilgisayar
Yönerge	1. Uygulama basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz. 2. Belirlenen yönergelere göre öğrencileri yönlendiriniz ve yönergelerin anlaşıldığından emin olunuz. 3. Süreç boyunca ihtiyaç duyduğu kısımlarda öğrencilere rehberlik ediniz. 4. Öğrencilerden değerlendirme bölümünde verilen soruları cevaplamalarını isteyiniz.

UYGULAMA BASAMAKLARI

- ♪ Öğrencilere çargâh makamının genel özelliklerini, dörtlü ve beşli yapısını içeren bir kısa sunum yapınız.
- ♪ Öğrencileri 3-4 kişilik gruplara ayırınız.
- ♪ Her gruba çargâh makamından dörtlü ve beşli dizilerini ya da makamı kullanarak özgün bir seyir çalışması tasarlama görevi veriniz.
- ♪ Gruplardan müzik nota yazımını, uygulamayı veya kendi defterlerini kullanarak seyir çalışmalarını kaydetmesini isteyiniz.
- ♪ Öğrencilere düzenlemelerini oluştururken ritim, ölçü ve ifade farklılıklarına dikkat etmesini söyleyiniz.
- ♪ Her grubun oluşturduğu seyir çalışmasını sınıfa sunmasını sağlayınız.
- ♪ Çalışmanın kaydını bir projeksiyon veya hoparlör yardımıyla sınıfa dinletiniz.
- ♪ Sunum sırasında öğrencilerden dizilerini seçerken ve düzenlerken yaptıkları tercihler hakkında bilgi vermesini isteyiniz.
- ♪ Her performansı öğrencilerle değerlendiriniz ve performansı sergileyen öğrencilere geri bildirim veriniz.
- ♪ Gruplar arasında bilgi ve deneyim paylaşımı yapılmasını sağlayınız.

DEĞERLENDİRME

- Grup içinde görev dağılımını nasıl gerçekleştirdiniz? Hangi stratejiler iş birliğinizi güçlendirdi?
- Çalışma sırasında karşılaştığınız zorlukları nasıl çözdünüz? Grup içi iletişim, bu süreçte nasıl bir rol oynadı?
- Seyir çalışmanızı oluştururken hangi kaynaklardan ilham aldınız? Geleneksel ve modern yaklaşımlar arasında nasıl bir denge kurdunuz?
- Nota yazımı veya defter kullanımı sürecinde hangi teknik detaylara dikkat ettiniz?
- Diğer gruplardan gelen geri bildirimler doğrultusunda çalışmanızda hangi iyileştirmeleri yapmayı düşünüyorsunuz?
- Grup çalışması sürecinde öğrendiğiniz en önemli şey neydi? Bu deneyim gelecekteki müzikal çalışmalarınızı nasıl etkileyebilir?

Etkinlik 2	
Tema No	2
Tema Adı	Çargâh Ses Dizisi
Etkinlik Adı	Çargâh Ses Dizisini Keşfetme
Etkinliğin Amacı	Çargâh Ses Dizisinin Öğrenilmesi
Destekleme Uygulaması	Öğretmen rehberliğinde çargâh ses dizisinin içerdiği seslerden oluşan etütler düzenli olarak tekrar edilebilir. Eserler ve etütler, metronom kullanılarak daha yavaş tempoda çalışılabilir. Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak çargâh ses dizisiyle ilgili öğrendiklerini görselleştiren panolar hazırlayabilir. Benzer etkinlikler sırasında öğrencilere düzenli dönütler verilerek öğrendiklerini sunmaları teşvik edilebilir. Her öğrencinin gelişimi takip edilerek bireysel geri bildirimler sağlanabilir.
Araç Gereç	• Müzik defteri ve kalem • Metronom (dijital veya analog) • Karton, renkli kalemler, yapıştırıcılar ve diğer poster malzemeleri • Nota örnekleri ve etüt parçaları (çargâh ses dizisine uygun) • Bilgisayar veya tablet (metronom uygulamaları ve sunum hazırlıkları için)
Yönerge	1. Uygulama basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz. 2. Belirlenen yönergelerle göre öğrencileri yönlendiriniz ve yönergelerin anlaşıldığından emin olunuz. 3. Süreç boyunca ihtiyaç duyduğu kısımlarda öğrencilere rehberlik ediniz. 4. Öğrencilerden değerlendirme bölümünde verilen soruları cevaplamalarını isteyiniz.

UYGULAMA BASAMAKLARI

- ♪ Öğrencilere çargâh makamını ve ses dizisini ayrıntılı bir şekilde açıklayınız.
- ♪ Öğrencilerle çargâh dizisine uygun etütleri daha yavaş bir tempoda metronom eşliğinde tekrar ediniz.
- ♪ Öğrencilerin önce bireysel olarak ardından gruplar hâlinde belirli ölçüler üzerinde alıştırma yapmasını sağlayınız.
- ♪ Öğrencileri küçük gruplara ayırınız. Graplardan renkli karton ve görsel materyaller kullanarak çargâh dizisine ait bilgileri içeren panolar oluşturmalarını isteyiniz (Panolarda dörtlü ve beşlilerden örnekler, notalar ve görsel açıklamalar yer alır.,).
- ♪ Grupların hazırladıkları panoları sınıf ortamında sunmasını sağlayınız.
- ♪ Her grubun sunum sırasında kendi çalışmasını açıklamasını ve diğer gruplardan gelen soruları yanıtlamasını isteyiniz.
- ♪ Bireysel çalışmaları ve grup çalışmalarını değerlendirerek öğrencilere geri bildirimlerde bulununuz.
- ♪ Grup değerlendirme formu ile grup üyelerinin birbirlerini değerlendirmesi sağlayınız.

DEĞERLENDİRME

- Ek 1’de verilen grup değerlendirme formu ile öğrencilerin etkinlik sonunda birbirlerini değerlendirmesini sağlayınız.

GRUP DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin

Adı Soyadı : Numarası:

Gruptaki arkadaşlarının isimleri :

.....

Bu form, grup çalışmanızı değerlendirmemiz amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıdaki listede okuduğunuz ifadelerle katılıyorsanız “**Evet**”, kısmen katılıyorsanız “**Kısmen**”, katılmıyorsanız “**Hayır**” seçeneğini “√” ile işaretleyiniz.

SIRA NO	ÖLÇÜTLER	Evet	Kısmen	Hayır
1	Temel etütler, ölçüler ve vuruşlar ile ilgili çalışmalarımızda öğretmenimizle çalıştık.			
2	Öğrendiklerimizi görselleştirmek amacıyla küçük gruplara ayrılarak panolar hazırladık.			
3	Hazırladığımız panoda çargâh dizisinin temel özelliklerini, dörtlü ve beşliler ile ölçülerini sergiledik.			
4	Panomuzu sunarken öğrendiğimiz kavramları örneklerle açıkladık.			
5	Grup olarak etkinlik süresince planlama ve sunumda iş birliği içinde çalıştık.			

Bu formda “**Kısmen**” ve “**Hayır**” olarak işaretlediğiniz becerilerdeki eksikliklerinizi öğretmeniniz ve grup arkadaşlarınız ile değerlendiriniz.

Aşağıdaki soruların cevaplarını verilen noktalı yerlere yazınız.

1. Grup içindeki arkadaşlarınızın güçlü yanları nelerdi?

.....

2. Grubunuz etkinlik sürecinde hangi zorluklarla karşılaştı?

.....

3. Tema

ZENGİNLEŞTİRME VE DESTEKLEME ETKİNLİKLERİ

Etkinlik 1	
Tema No	3
Tema Adı	Buselik Ses Dizisi
Etkinlik Adı	Buselik Ses Dizisini Keşfetme
Etkinliğin Amacı	• Buselik ses dizisinin melodik yapısını ve geçişlerini inceleme • Etüt, doğaçlama ve besteler aracılığıyla ses dizisinin karakterini ve içsel ilişkilerini deneyimleme • Öğrencilerin müzik teorisi ve performans becerilerini geliştirme
Zenginleştirme Uygulaması	Öğrenciler, buselik ses dizisiyle ilgili bu ses dizisinde yazılmış bir Türk müziği eserini dinleyerek eserin melodik yapısını inceleyebilir ve ses dizisi içindeki geçişleri tespit edebilir. Buselik ses dizisinde etütler ve doğaçlamalar yaparak dizinin ses karakterini daha iyi kavrayabilir. Sesleriyle veya kendi çalgılarıyla buselik ses dizisi içinde küçük melodik motifler oluşturarak dizi içindeki seslerin birbirleriyle olan ilişkisini deneyimleyebilir. Buselik ses dizisini kullanarak kendi bestelerini veya egzersizlerini oluşturabilir ve bunları icra edebilirler.
Araç Gereç	• Türk müziği eserlerini dinlemek için hoparlör veya kulaklık • Buselik ses dizisine ait eserlerin nota örnekleri • Öğrencilerin sesleri ve kendi çalgıları • Nota defteri ve kalem • Metronom (dijital veya analog) • Kaydedici cihaz veya uygulama (çalışmaların kayıt altına alınması için)
Yönerge	1. Uygulama basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz. 2. Belirlenen yönergelerle göre öğrencileri yönlendiriniz ve yönergelerin anlaşıldığından emin olunuz. 3. Süreç boyunca öğrencilerin ihtiyaç duyduğu kısımlarda onlara rehberlik ediniz. 4. Öğrencilerden değerlendirme bölümünde verilen soruları cevaplandırmalarını isteyiniz.

UYGULAMA BASAMAKLARI

- Buselik ses dizisine ait bir Türk müziği eseri seçiniz (“Bir Sitemin Zehriyle”, “Bana Bir Aşk Masalından Şarkılar Söyle” vb.).
- Öğrencilerin seçilen müzikleri dinleyebileceği bir ortam hazırlayınız.
- Daha sonra dinlediği eserin melodik yapısını analiz etmelerini isteyiniz.
- Eserin melodik geçişlerini ve karakteristik yapısını birlikte tespit ediniz.

Etüt ve Doğaçlama

- Öğrencilerin metronom eşliğinde buselik ses dizisi üzerine etütler yapmasını sağlayınız.
- Her öğrenciye bireysel doğaçlama yaptırınız ve diziye yorumlatınız.

Motif ve Beste Çalışmaları

- Öğrencilerden kendi melodik motiflerini oluşturmalarını ve grupları içerisinde paylaşmasını, grupların da motiflerden esinlenerek kısa besteler oluşturmalarını isteyiniz.

Performans ve Paylaşım

- Gruplardan oluşturdıkları eserleri sınıfta icra etmesini ve birbirlerine sunmasını isteyiniz.
- Her grubun kendi çalışmasını açıklayarak öğrendiklerini sergilemesini sağlayınız.

DEĞERLENDİRME

- Dinlediğiniz eserin buselik makamına özgü hangi melodik özellikleri taşıdığını düşünöyorsunuz?
- Buselik ses dizisi üzerinde çalışırken hangi teknik zorluklarla karşılaştınız ve bunları nasıl aştınız?
- Metronom eşliğinde çalışmanın doğaçlama üzerindeki etkisini nasıl değerlendirsiniz?
- Oluşturduğunuz melodik motifin buselik makamı içindeki rolünü nasıl açıklarsınız?
- Motiflerin paylaşılması ve geliştirilmesi sürecinde hangi yaratıcı yaklaşımları benimsediniz?
- Kendi bestenizi veya egzersizinizi oluştururken hangi yaratıcı süreçlerden geçtiniz?

Etkinlik 2	
Tema No	3
Tema Adı	Buselik Ses Dizisi
Etkinlik Adı	Buselik Ses Dizisini Keşfetme
Etkinliğin Amacı	• Buselik ses dizisinin melodik yapısını ve geçişlerini inceleme • Etütler, doğaçlamalar ve besteler aracılığıyla ses dizisinin karakterini ve içsel ilişkilerini deneyimleme • Öğrencilerin müzik teorisi ve performans becerilerini geliştirme
Destekleme Uygulaması	Öğrenciler küçük gruplar hâlinde çalışarak buselik ses dizisi ile ilgili görsel materyaller, ses örnekleri veya sunumlar hazırlayabilir. Bu süreç, öğrencilerin iş birliği içinde öğrenmelerini sağlayarak hem bireysel hem de grup hâlinde müzikal analiz yeteneklerini geliştirmelerine katkıda bulunur. Ayrıca öğrenciler basit ve eğlenceli oyunlar aracılığıyla buselik ses dizisini keşfedebilir. Örneğin öğretmen belirli bir sesi çaldığında öğrencilerden doğru notaya zıplamaları veya doğru kartı kaldırmalarını isteyebilir. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin hem eğlenerek öğrenmelerini sağlar hem de buselik ses dizisini daha hızlı kavramalarına yardımcı olur.
Araç Gereç	• Her kartta bir nota ismi yazılı buselik nota kartları (örneğin do, re, mi, fa, sol)
Yönerge	1. Ek 1'in çıktısını destekleme etkinliği uygulanacak öğrenci sayısı kadar alınız. 2. Uygulama basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz. 3. Belirlenen yönergelerle göre öğrencileri yönlendiriniz ve yönergelerin anlaşıldığından emin olunuz. 4. Süreç boyunca öğrencilerin ihtiyaç duyduğu kısımlarda onlara rehberlik ediniz. 5. Öğrencilerden değerlendirme bölümünde verilen soruları cevaplandırmalarını isteyiniz.

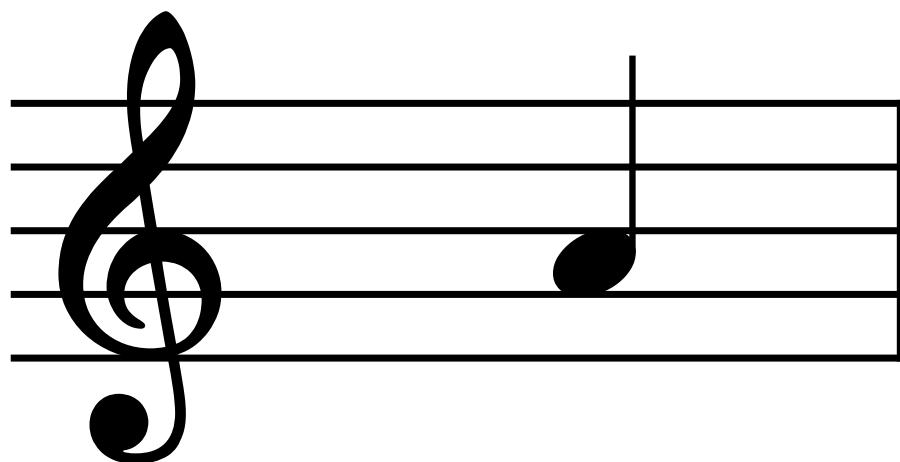
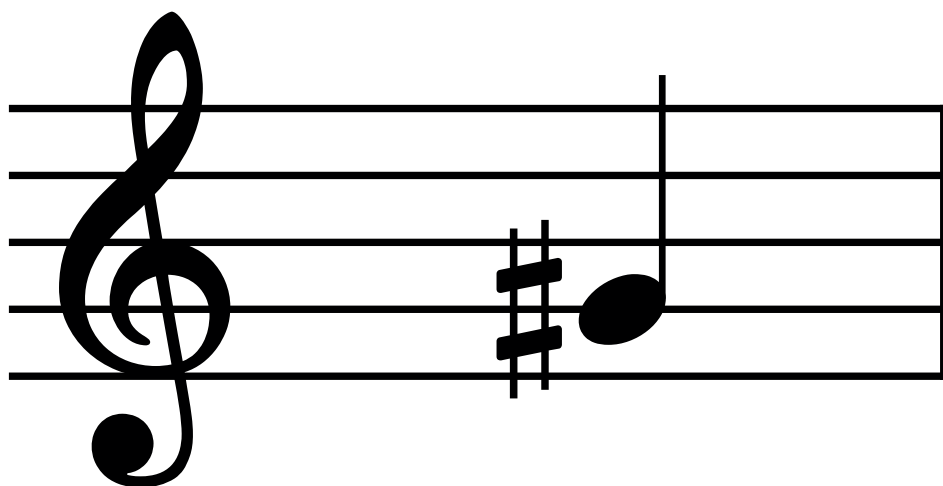
UYGULAMA BASAMAKLARI

- Öğrencileri 3-4 kişilik gruplara ayırınız.
- Her gruba buselik makamında yer alan nota kartları veriniz. Kartları noktalı yerlerden kesiniz. Makası kullanırken dikkatli olmaları konusunda öğrencilere gerekli uyarıları yapınız.
- Bir ses çalınız veya belirli bir nota söyleyiniz.
- Gruplardan doğru nota kartını hızla seçerek göstermesini isteyiniz. Gruplara bir ses çalınız.
- Gruplardan bu sesi dinleyerek doğru nota kartını seçmesini ve kaldırmasını isteyiniz (Doğru kartı ilk gösteren grup bir puan kazanır.).

DEĞERLENDİRME

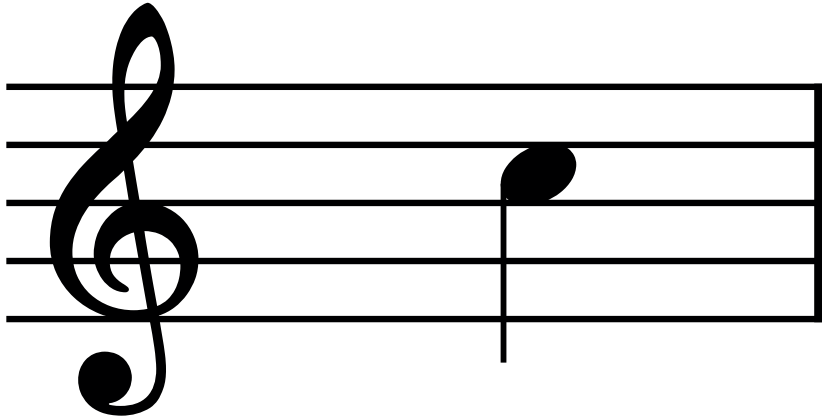
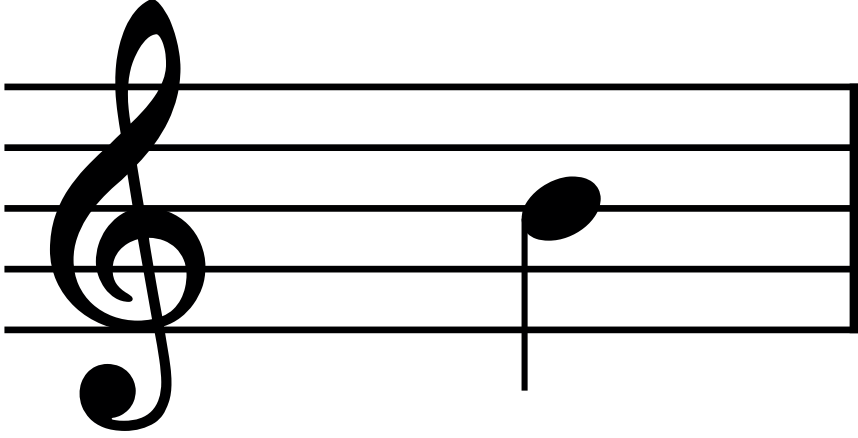
- Çalınan sesin hangi notaya ait olduğunu belirlemek için hangi yöntemleri kullandınız?
- Hangi sesleri tanımlamakta zorlandınız? Neden?
- Grup içindeki iletişim ve görev paylaşımı nasıldı? Çalışmaya herkes eşit şekilde katkıda bulundu mu?
- Bu oyunda en keyif aldığınız kısım neydi?
- Daha iyi öğrenmek için hangi ek materyallere veya desteklere ihtiyacınız olduğunu düşünüyorsunuz?
- Bu oyunda başarılı olduğunuzu düşünüyor musunuz? Neden?

SOL #

LA

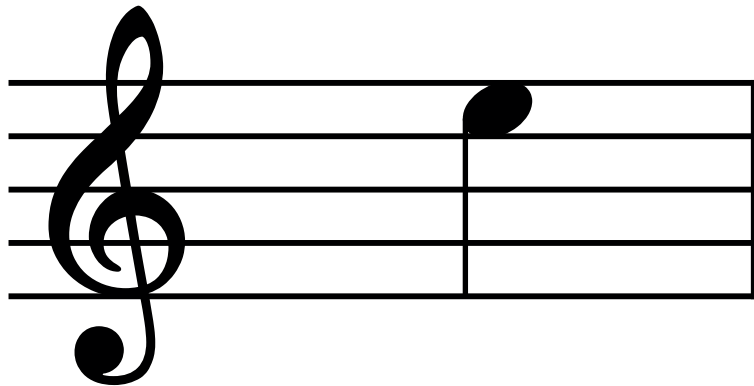
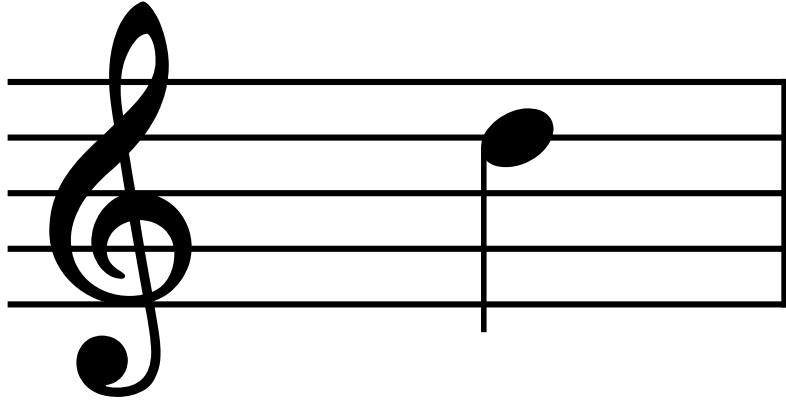
Ek 1'in devamı

si

DO

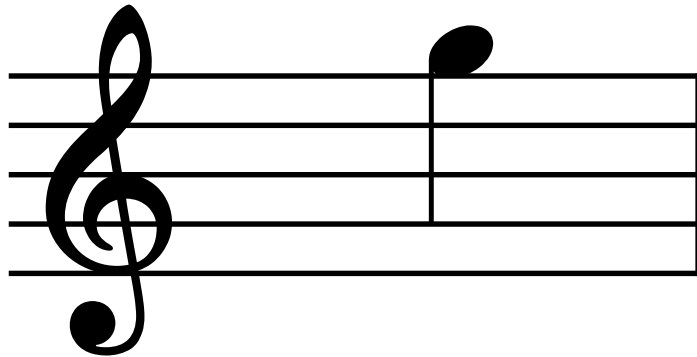
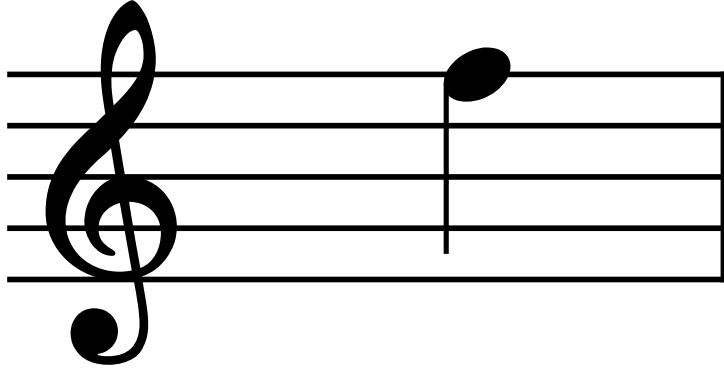
Ek 1'in devamı

RE

Mi

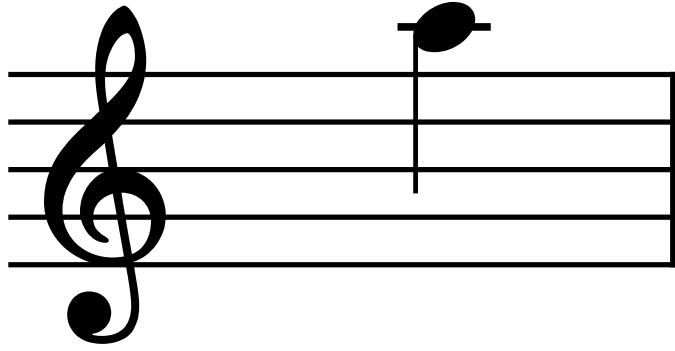
Ek 1'in devamı

FA

SOL

Ek 1'in devamı

iNCE LA

4. Tema

ZENGİNLEŞTİRME VE DESTEKLEME ETKİNLİKLERİ

Etkinlik 1	
Tema No	4
Tema Adı	Sol Majör ve Mi Minör
Etkinlik Adı	Sol Majör ve Mi Minör Dizilerini Keşfetme
Etkinliğin Amacı	Öğrencilerin sol majör ve mi minör dizilerinin karakteristik özelliklerini, melodik yapılarını tanıması ve deneyimlemesi
Zenginleştirme Uygulaması	Performans açısından öğrenciler, sol majör ve mi minör ses dizilerinde kısa etütler veya doğaçlamalar yaparak iki dizinin karakteristik özelliklerini deneyimleyebilirler. Aynı melodiyi önce sol majör sonra mi minör dizisinde çalarak veya söyleyerek bu dizilerin arasındaki farkları görebilirler. Ritim ve hız değişiklikleri ekleyerek öğrencilerin ses dizilerinin nasıl farklı atmosferler yaratabileceğini keşfetmeleri sağlanabilir.
Araç Gereç	Piyano
Yönerge	1. Uygulama basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz. 2. Belirlenen yönergelere göre öğrencileri yönlendiriniz ve yönergelerin anlaşıldığından emin olunuz. 3. Süreç boyunca öğrencilerin ihtiyaç duyduğu kısımlarda onlara rehberlik ediniz. 4. Öğrencilerden değerlendirme bölümünde verilen soruları cevaplandırmalarını isteyiniz.

UYGULAMA BASAMAKLARI

- 1. Sol majör ve mi minör tonlarının “majör” ve “minör” kavramlarını örneklerle açıklayınız. Do majör tonunda 8 ölçülük bir ezgi oluşturunuz.
- 2. Oluşturduğunuz ezgiyi önce sol majör ardından mi minör tonunda piyano ile çalınız ve solfejini yapınız.
- 3. Ezginin sol majör ve mi minör tonları ile seslendirdiğinde ortaya çıkardığı duygu farklılıklarını öğrencilerle tartışınız.
- 4. Aynı melodiyi farklı ritim ve hızlarda çaldirarak dizilerin farklı atmosferler yaratabileceğini göstermek için örnekler oluşturunuz.

DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizle beraber etkinlik sonrası aşağıdaki soruları tartışınız.

- Bu çalışmada öğrendiğiniz bilgiyi başka müzikal çalışmalarınıza nasıl uygulayabilirsiniz?
- Sol majör ve mi minörde yaptığınız çalışmada performansınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Melodiyi farklı ritimlerde ve hızlarda çalarken dizilerin duyusal etkisi nasıl değişti?
- Bir hız veya ritim değişikliği, melodinin genel karakterini nasıl değiştirebilir?

Etkinlik 2	
Tema No	4
Tema Adı	Sol Majör ve Mi Minör
Etkinlik Adı	Sol Majör ve Mi Minör Dizilerini Keşfetme
Etkinliğin Amacı	Öğrencilerin sol majör ve mi minör dizilerini oluşturan sesleri tanıması, bu dizileri dinleyerek ve uygulama yaparak daha iyi kavraması
Destekleme Uygulaması	Öğrencilerin sol majör ve mi minör ses dizilerini daha iyi kavrayabilmeleri için öncelikle bu dizileri oluşturan sesleri tek tek dinlemeleri ve tekrar etmeleri sağlanabilir. Öğretmen, bu ses dizilerini yavaş tempoda çalarak öğrencilerin işitme yoluyla fark etmelerini kolaylaştırabilir. Ardından öğrencilerden bu sesleri sırayla söylemeleri veya çalgılarıyla, basit egzersizlerle çalmalarını istenebilir. Solfej ve ritmik çalışmalar sırasında tempoyu yavaşlatarak öğrencilerin ezgileri daha rahat takip etmeleri sağlanabilir. Öğrencilere öğrendikleri bilgiler sık sık tekrar ettirilerek küçük adımlarla ilerlemeleri desteklenebilir. Daha yavaş tempolarda egzersizlerin seviyeye uygun hâle getirilmesi sağlanabilir. Bu süreçte öğrencilerin daha az hatayla ilerleyebilmeleri için adım adım çalışmalar yapmaları teşvik edilebilir.
Araç Gereç	Piyano
Yönerge	1. Uygulama basamaklarını takip ederek etkinliği gerçekleştiriniz. 2. Belirlenen yönergelerle göre öğrencileri yönlendiriniz ve yönergelerin anlaşıldığından emin olunuz. 3. Süreç boyunca öğrencilerin ihtiyaç duyduğu kısımlarda onlara rehberlik ediniz. 4. Öğrencilerden değerlendirme bölümünde verilen soruları cevaplandırmalarını isteyiniz.

UYGULAMA BASAMAKLARI

- Öğrencilerden sol majör ve mi minör dizilerini oluşturan sesleri önce dinlemelerini ardından tekrar etmelerini isteyiniz.
- Öğrencilere yavaş bir tempoda sol majör dizisini çalınız ve her sesi adlandırınız (Ardından mi minör dizisi aynı şekilde işleyiniz.).
- Öğrencilerden dizileri tek tek dinleyerek her sesi tekrarlamaları isteyiniz (sözlü olarak veya enstrümanla).
- Dizideki seslerden mini ezgiler oluşturarak piyano ile çalınız.
- Öğrencilerden bu dizileri önce “na” hecesiyle seslendirmesini ardından nota isimlerini vererek seslendirmelerini isteyiniz.

DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizle aşağıdaki soruları etkinlik sonrasında tartışınız.

- Sol majör ve mi minör dizilerinde sesleri dinlerken en belirgin farklar nelerdir?
- Sesleri “na” hecesiyle seslendirmek mi yoksa nota isimlerini kullanarak seslendirmek mi sizin için daha kolaydı? Neden?
- Öğretmen tarafından çalınan mini ezgileri dinlerken sesleri doğru bir şekilde tanıyabildiniz mi? Hangi seslerde zorlandınız?
- Bu etkinlikte sesleri tekrarlarlarken tonaliteyi ve ritmi doğru şekilde yakalayabildiniz mi? Neler öğrendiniz?
- Bu çalışmanın hangi kısmı öğrenme sürecinizde en etkili bölüm oldu? Hangi kısmı daha fazla geliştirilmeliydi?

Kaynakça

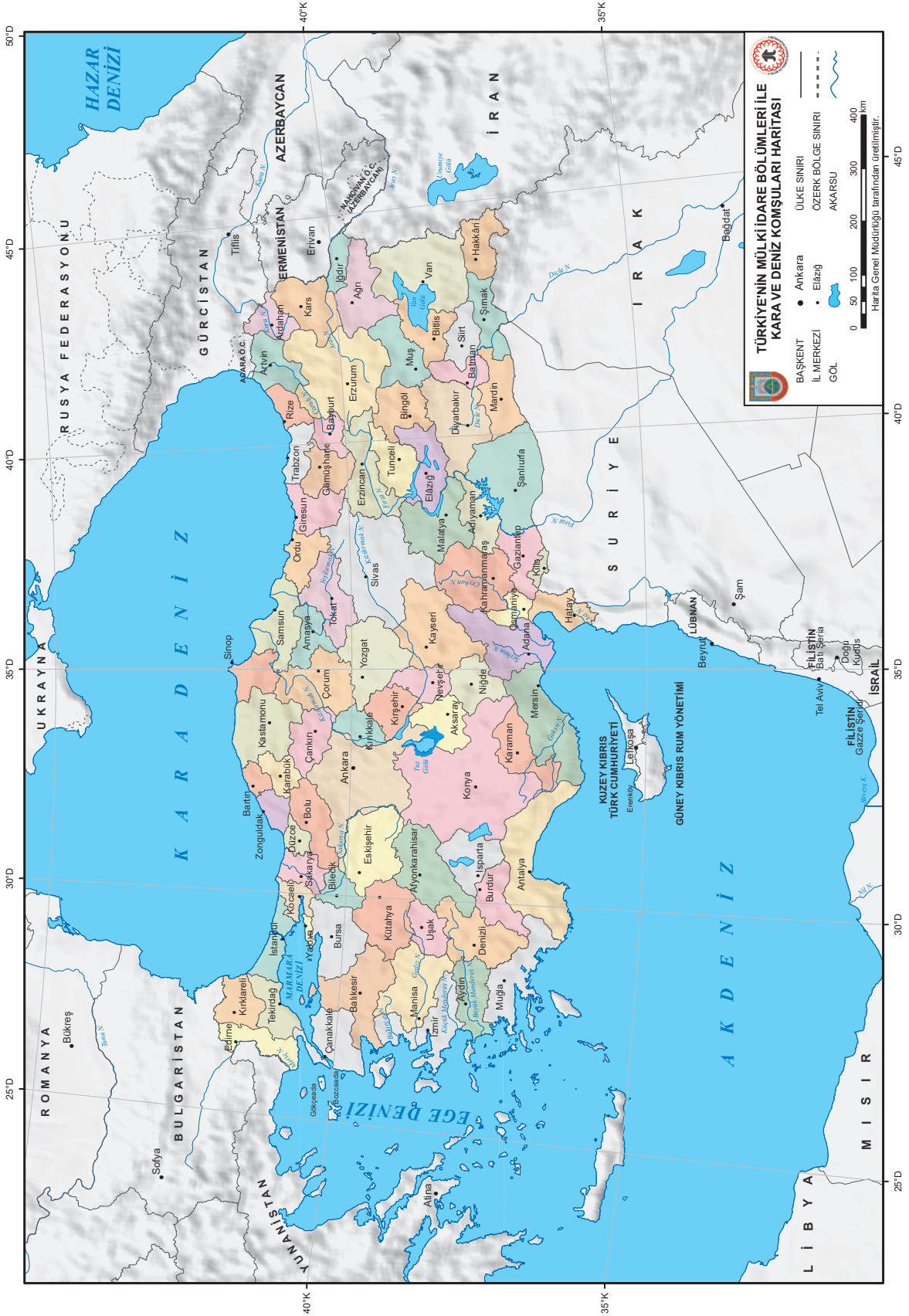
Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.

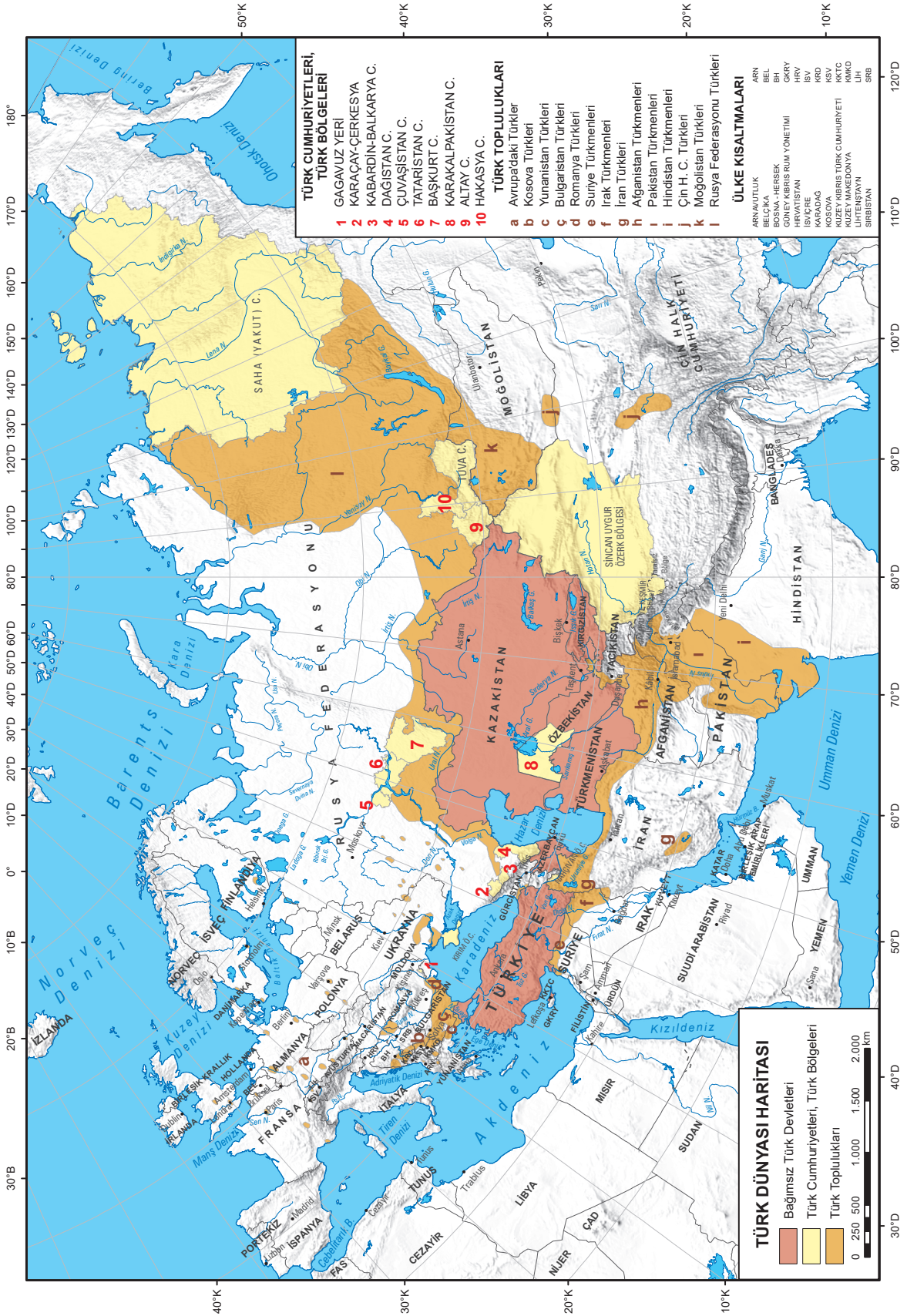
Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Müzik Okulları Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.

Bu kaynakça APA 7 kriterlerine göre hazırlanmıştır.

Görsel ve Genel Ağ Kaynakçası

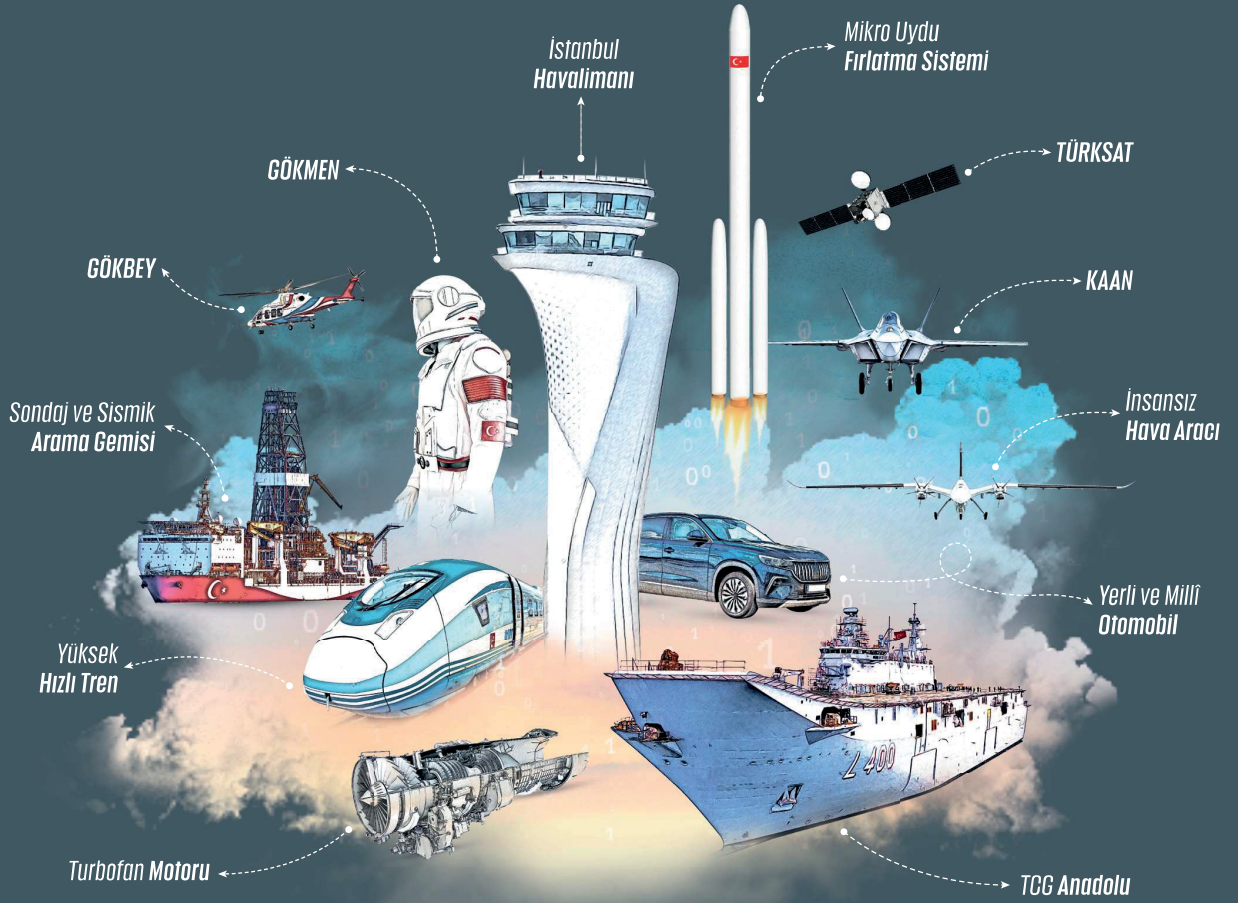
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eiba
www.eiba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin
İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.